

"כי זולק ה' עמו יעקב זולק נזולתו".

(דברים לב, ט)

שחלק מחכמתו ליראיו

מה מברכים כשרואים מלך או אדם חכם מאוד?

הגמרא מפרטת את הברכות [ברכות נח, א] "הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, חכמי אומות העולם - אומר ברוך שנתן מחכמתו לבשר ודם. הרואה מלכי ישראל אומר ברוך שחלק מכבודו ליראיו, מלכי אומות העולם - אומר ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם".

מיד ניתן לראות את החילוק הברור בין בני ישראל לבין הגוים. בעוד שלגבי ישראל הנוסח הוא "אשר חלק", הרי שלגבי הגוים הנוסח הוא "אשר נתן".

מה ההבדל? מה החילוק בין "חלק" לבין "נתן"?

כתב הבית יוסף [אורח חיים סימן רכד]

הטעם שבחכמי ישראל אומר שחלק ובחכמי אומות העולם אומר שנתן נראה שהוא מפני שנפשות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד הרי הם כחלק מהשם אבל נפשות אומות העולם רחוקים ממנו יתברך והם כמי שנותן מתנה מנכסיו שאינם חלק ממנו. והרב רבי דוד אבודרהם כתב שהטעם מפני שהחלק הוא כמו הצנור הנמשך מן הנהר שאפשר להרחיבו ולהגדילו ואפשר לקצרו ולחסרו מה שאין כן במתנה כי תלושה ופסוקה, ובשאלה כתיב (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, ולפי זכותם מתרבה ומתמעט ע"כ:

עם ישראל הוא "חלק אלוה ממעל" [ע"פ איוב לא, ב], מחוברים ישירות לבורא עולם. והחיבור הזה לא ניתן לניתוק, ולכן אנו ממש חלק ממנו, ומחברים אליו בתמידות. וזה עיקר החילוק בינינו לבין האומות. הם קיבלו את חלקם והשפעתם מהבורא, ומאז יש כביכול ניתוק. קחו ולכו. רק לנו יש את הזכות להיות מחוברים. ויש לזה גם השלכה, כי בגלל החיבור הקבוע יתכנו שינויים בקצב, וזה עצמו שומר על הקשר, כי כשאדם מרגיש שחסר לו, הוא יפנה למי שאמר והיה העולם ויבקש, וזה עצמו יזכיר לו את הקשר ביניהם. כמו שבארץ ישראל הגשמים לא נמצאים בשפע ע"פ הטבע. הכל תלוי בגשם, כדי שגשם יענינו למרום ונתחזק את הקשר בינינו לבין בורא עולם. כך מתחזק הקשר מצידו (כי מצד ה' יש תמיד קשר ושמירה).

הב"ח חידש עוד נראה קרוב לומר שבישראל חלק להם מחכמתו חלק ממש מהלך היא חכמת תורתו שחלק להם פה אל פה ופנים בפנים דיבר ה' עמו... לא עשה כן לכל גוי וגו' גם חלק להם חלק גדול מסודות התורה ומסרה להם בחשאי מפני השטן... שלחכמי אומות העולם לא נתן להם אלא חכמה אנושית במה שהם חכמים מחכמת העולם אבל לא חלק להם מחכמת עצמותו היא חכמת התורה שהיא כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא וכולה דעת ותבונה שבה נברא העולם... ואמר רז"ל (איכה רבתי ב יז) אם יאמרו לך כי יש חכמה באומות האמן יש תורה באומות אל תאמן. ועל דרך זה הוא הפירוש אצל המלכים, דבמלכי ישראל חלק מכבוד עצמותו הוא כבוד השכינה ולמלכי אומות העולם נתן מכבודו מעולם הפירוד מתחת מחנה השכינה.

כיוון נוסף מצינו במהרש"א [חדושי אגדות ברכות נח, א] "לגבי חכמי ישראל אמר שחלק מחכמתו לפי שהם חבל נחלתו וחלקו כאלו הוא חולק עמהם חכמתו שהיא חכמת התורה... אבל לגבי חכמי העובדי כוכבים אינו חולק להם מחכמת התורה אלא נותן להם חכמה דעלמא. וכן לענין כבוד לגבי מלכי ישראל אמר חלק מכבודו שהוא כבוד האמתי דאין כבוד אלא תורה והיינו שחלק ליראיו, מה שאין כן למלכי עובדי כוכבים [דעלמא] שהוא נותן להם כבוד [דעלמא].

יהי רצון שנזכה להכיר בקירבתנו הגדולה לבורא עולם, ונזכה להכיר לו טובה.

תורת החיד"א

ליל שמורים הוא לה' - בהקדמת מז"ה ז"ל (בחס"ל עין הקורא נח נ"ז וז"ל) אחר שיצאו ישראל ממצרים מה עשה הקדוש ברוך הוא חשב מחשבות לבטלי ידח ממנו נדח וצויו לכל ישראל בכל שנה שיעשו ימי הפסח בהשבת חמץ ואכילת מצה וסוד הענין הוא כי היותו רשע שבישראל אעפ"י שהרבה לפשוט א"א ליכנס בהיכל'ן שערי טומאה עד שירשיע ויפשיע ת' יום רצופים זה אחר זה. ובכל שנה שלשים יום קודם הפסח הקדוש ברוך הוא עושה להם משוא פנים ברוב חסדיו ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטומאה מעט מזער שעור חלק א' משלשים בכל לילה באופן שבליל בעור חמץ כל מושעי ישראל עומדים בפתח היכל החיצון מהני שעור חלק א' מל' משעור הכמות ליל שלשים ואחד קודם הפסח ובליל פסח אין נכנסים כלל ועיקר וכלם פטורים ובני חורין עכ"ל [דבש לפי ל' יב]

ימי לחץ או ימי ברכה

דומה, שארבעת הימים בין כיפור לסוכות הם מהימים הכי לחוצים בשנה. כל כך מעט זמן, וצריך להספיק בהם כל כך הרבה.

א. צריך לבנות סוכה, וצריך לקשט אותה.

ב. צריך לקנות ארבעת המינים.

ג. צריך להכין צרכי החג (ניקיונות ובישולים).

בדרך כלל אנשים לא אוהבים לחיות בלחץ (יש שידועים לעבוד רק בלחץ, ויש להאריך בזה, אך לחץ לי כרגע, אז בפעם אחרת).

בגלל שהרבה לא אוהבים לחץ, יש כאלה שזה מתורגם אצלם שהם לא אוהבים את הימים הללו. כי זה משדר להם לחץ.

וחבל, כי לא יודעים להעריך נכון את הימים המיוחדים הללו.

הדבר דומה בעיניי ללחץ שאנשים מלחיצים את עצמם ברגע שהם שומעים על צום שמתקרב.

תראו, ברור שלא קל לצום, אך הדבר הראשון שעולה בראש כששומעים על צום זה צער על חסרון האכילה?! זה פספוס של הנקודה הכי מרכזית. הצום מגיע כדי לעורר אותנו, שכיר מיעוט ערכנו, ושנשוב בתשובה. אז בשורש הדברים אנו צריכים לשמוח, כי הנה הגיע יום שיכול להועיל לנו (אם זה צומות על החורבן, אז זכרון החורבן מצער אותנו, אך דא להצטער על הצום, כי הוא בא להועיל לנו, אם הבנו את הנקודה).

ונחזור לסוכות. אלה לא ימים לחוצים, אלא ימים עמוסים.

נחשוב, זוג מתחתן, ברוך ה' האירוע עבר לשלום, כולם שמחו ונהנו, מהקדושה והאוירה. אחר האירוע יושבים בני הזוג הטרי לספור את הכסף, לראות כמה קיבלו במתנות. האם יעלה על הדעת שהם היו רוצים שיהיו פחות מעטפות כדי לחסוך להם טרחא? לא! רק תוסף עוד ועוד. ככה אצלנו, ה' זיכה אותנו בימים נפלאים, עמוסים וגדושים במצוות, ומעבר לעצם השכר על המצוות, חז"ל לימדו אותנו שבגלל זה לא נספרים עוונות, ולכן רק בחג, כשאנשים רגועים נחשב "ליום ראשון לחשבון עוונות".

אז ימים יקרים הם, ועמוסים במטמון זכויות.

"אני שומע", "אני מקשיב", "אני מאזין", מה המשמעות המדויקת של כל ביטוי?

להערות ותגובות או כדי להצטרף לרשימת התפוצה ניתן ליצור קשר מייל elul1970@gmail.com

ילקוט יוסף

סימן שלט - כמה דינים פרטיים הנוהגים בשבת

כו. גם כשאחרו להעמיד החופה בערב שבת ותגרם בושה לחתן או לכלה, אם ידחו הקידושין לאחר השבת, אין לקדש ולערוך את הנישואין בליל שבת. ואף אם החתן לא קיים מצות פריה ורביה.

אולם דעת הרמ"א אפשר להקל בזה בשעת הדחק.

כז. אין מגרשין את האשה בגט בשבת, אפילו בגט שנכתב והוכן מערב שבת, שמא יבא לכתוב גט בשבת.

ואם השעה צריכה לכך, כגון שהבעל חולה ותקף עליו חוליו בשבת עד שנעשה מסוכן, ויש חשש שתזדקק לייבום או לחליצה, וברשות הבעל יש גט מוכן מערב שבת, יקנה לה אותו מקום שהגט בתוכו ותזכה בו ובגט שבתוכו, ותתגרש בזה. ואם אי אפשר בלא טלטול הגט, כגון שאין הגט מונח ברשותו, יטלנו בידו ויתננו לה.

פדיון הבן בשבת

כח. אין פודין את הבן בשבת וביום טוב. ואפילו לא ביום טוב שני של גלויות.

כט. מה שאסרו לפדות את הבן בשבת, הוא גם אם רוצה לפדותו בחפץ השווה כסף, ואותו חפץ ראוי לטלטול בשבת, שהדבר נראה כמקח וממכר בשבת.

ל. ומכל מקום אם עבר ופדה את הבן בשבת - הבן פדוי, ואין צריך לחזור ולפדותו.

לא. אין מטבילין גר בשבת. ואם עבר וטבל - הרי זה גר.

לב. כל הנזכר לעיל אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשה עשוי. וכן אם הפריש תרומות ומעשרות בשבת, מועילה הפרשתו, ואינו צריך אחר השבת לחזור ולהפריש תרומות ומעשרות.

ואם הפריש בשוגג, ששכח שהיום שבת, או שחשב שדבר זה מותר לעשותו בשבת, מותר לאכול מפירות אלה אפילו בו ביום. אבל אם הפריש בשבת במזיד, אסור לאכול מפירות אלה בו ביום.